

Інформація про роботу V всеукраїнської науково-практичної конференції «Індивідуальні психофізіологічні особливості людини та професійна діяльність» (16–18 травня 2014 р., Черкаси)

Науково-практична конференція з вивчення індивідуальних психофізіологічних властивостей людини, їхня роль в успішності навчання, набутті професійних навичок у трудовій і спортивній діяльності та використання в реальних умовах – це вже п'ята за роки їх започаткування. Організаторами були Науково-дослідний інститут фізіології ім. Михайла Босого Черкаського національного університету ім. Богдана Хмельницького Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, Інститут фізіології ім. О.О.Богомольця НАН України та Науково-дослідний центр гуманітарних проблем Збройних Сил України Міністерства Оборони України. Конференцію присвячено 100-річчю від дня народження професора Босого Михайла Кононовича та 65-річчю Навчально-науковому інституту фізичної культури, спорту та здоров'я Черкаського національного університету ім. Богдана Хмельницького. На адресу оргкомітету надійшло 93 тез від 180 авторів з 17 міст України, які представлені 30 різними науково-дослідними та навчальними закладами і відомчими структурами.

Зі вступним словом виступила заступник голови оргкомітету, про- ректор з наукової роботи Черкаського національного університету, доктор педагогічних наук, професор Тарасенкова Н.А. та голова наукового комітету, провідний науковий співробітник відділу воєнно-психологічних досліджень Науково-дослідного центру гуманітарних проблем Збройних Сил України, доктор біологічних наук, професор Макаренко М.В. З доповіддю «Життєвий і творчий шлях професора Босого М.К.» виступив директор Науково-дослідного інституту ім. Михайла Босого, доктор біологічних наук, професор Лизогуб В.С.

Тематика конференції умовно була розподілена на три секції: «Психофізіологічні

властивості успішності навчання, трудової та спортивної діяльності людини», «Психофізіологічні аспекти когнітивної та фізичної праці» та «Психофізіологічне забезпечення професійної діяльності військових спеціалістів».

На пленарних засіданнях було заслухано чотири доповіді: «Психофізіологічні властивості успішності фахової діяльності антарктичних зимівників» (професор Мойсеєнко Є.В., Інститут фізіології ім. О.О. Богомольця НАН України, м. Київ); «Особливості варіабельності серцевого ритму в умовах нейродинамічного навантаження чоловіків різної типології дихання» (професор Коваленко С.О., Науково-дослідний інститут фізіології ім. Михайла Босого); «Про загальні закономірності динаміки функціонального стану мозку при різних розумових та фізичних навантаженнях» (професор Босенко А.І., ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет ім. К.Д.Ушинського», м. Одеса) та «Фізіолого-гігієнічна оцінка фізичного виховання школярів із порушеннями в стані здоров'я», (доцент Светлова О.Д., Черкаський національний університет ім. Богдана Хмельницького). Як і в попередніх конференціях і симпозіумах, що проведені в м. Черкаси, найбільша кількість матеріалів надійшла з Києва та Черкас, а також з Херсонського державного університету та Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки м. Луцьк. Прикро, але ні з Луганського державного медичного університету та ДЗ «Луганський національний університет ім. Тараса Шевченка», ні з Донецького національного університету, які завжди брали участь у цих наукових зібраннях, не було представників та не надіслано жодної роботи. Кримський регіон (Таврійський університет ім. В.Вернадського,

ДУ «Кримський медичний університет ім. С.І.Георгієвського», Кримський інженерно-педагогічний університет, Національний університет «Юридична академія України ім. Я. Мудрого» Кримського юридичного інституту м. Сімферополь) надіслав тези від 11 чоловік, але вчені на конференцію не приїхали.

Було заслухано й обговорено 26 доповідей за участю 80 учасників. Нове на конференції – озвучення методичних підходів в обстеженнях. Це імунологічні тести, реєстрація викликаних потенціалів та потенціалу Р300, реографія, реоенцефалографія, ортопроби та гіподинамія. Розширився діапазон об'єкта обстежень, в т.ч.: оператори мобільного зв'язку, пожежники-рятувальники, правоохоронці, діти-близнюки, діти-сироти, спортсмени-ветерани та спортсмени з вадами здоров'я тощо. Майже кожна доповідь викликала зацікавленість у слухачів і супроводжувалася жвавими диспутами.

У загальному обговоренні взяли участь професори Запорожець О.П., Босенко А.І., Коваленко С.О., Лизогуб В.С. та Макаренко М.В. Вони наголосили на важливість подальшого розвитку напрямків фізіології у вивченні надійності трудової діяльності людини на основі властивостей нервових процесів, започаткованих М.В. Макаренко, та фізіології нейродинамічних функцій, започаткованого В.С. Лизогубом. Починаючи з 1991 р., коли на базі тоді ще Черкаського державного педагогічного інституту ім. 300-річчя возз'єднання України з Росією, була проведена перша конференція «Індивідуальні психофізіологічні особливості людини та професійна

діяльність», а дещо пізніше симпозіум «Формування та становлення психофізіологічних функцій людини в онтогенезі» і дотепер, учасниками цих зібрань захищено 90 кандидатських та 30 докторських дисертацій. Нині наголошується на необхідності зв'язку фундаментальних і прикладних обстежень. Саме в цих працях чітко віддзеркалюється такий зв'язок, адже кожна із них закінчується висновками про можливість застосування отриманих експериментальних результатів у практику народного господарства. І, незважаючи на те, що ці напрямки ще декілька років тому вважалися пріоритетними, з приходом у директивні органи чиновників нового покоління, які ніколи такими обстеженнями не займалися і не займаються, їх почали планомірно гальмувати та знищувати. Ініціатори цього – окремі академіки й особи контролюючих структур, зокрема керівники та члени експертної ради, в якій десятки років працюють одні й ті самі представники, і вони не допускають в її членство науковців, котрі б могли об'єктивно оцінити значимість згаданих досліджень. Звичайно, це ненормальне явище і, як ми писали раніше, воно існувати довго не може. Ми впевнені, що ці напрямки знову займуть належне їм місце в науці. Вселяє надію реорганізація в системі освіти і науки.

Учасники конференції висловили щиру подяку колективу Науково-дослідного інституту фізіології ім. Михайла Босого, Навчально-наукового інституту фізичної культури, спорту і здоров'я, ректорату, усім хто брав участь в організації та проведенні конференції.

М.В.Макаренко
В.С.Лизогуб